

**הסמכת "מוריה חברה לפיתוח ירושלים בע"מ" להכין תוכנית לתשתית לאומית למנהרת שירות לביצוע
עבודות הקמה ולהגיש לווועדה הארצית לתכנון ולבנייה של תשתיות לאומיות**

הצעת להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 76ב(ג) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן - החוק), להסמיך את "מוריה חברה לפיתוח ירושלים בע"מ" (להלן – מוריה) להכין תוכנית לתשתית לאומית למנהרת שירות לביצוע עבודות הקמה מכח תת"ל 108, שתהווה שלב ראשון של תוכנית להמשך קו הרכבת בירושלים בין תחנת החאן לבין תחנת מלחה בירושלים, כפי שתקודם על ידי רכבת ישראל בע"מ וכן להסמיך את מוריה להגיש את התוכנית לווועדה הארצית לתכנון ולבנייה של תשתיות לאומיות על פי החוק.

דברי הסבר

רקע כללי:

מטרתה של תת"ל 108, שאושרה ביום 14.08.24, היא הארכת קו הרכבת מתחנת יצחק נבון בכניסה לעיר ירושלים ועד למתחם התחנה הישנה סמוך לתיאטרון החאן.

אורכו הכללי של הקו כ-5 ק"מ והוא כולל 4 מסילות ו-2 תחנות תת-קרקעיות. תחנת מרכז העיר בצומת האיקסים (פינת הרחובות יפו והמלך ג'ורג'), ותחנת החאן במתחם התחנה הישנה בין הרחובות דוד רמז ועמק רפאים.

כחלק מתיאום העבודות עם עיריית ירושלים ולאחר בחינת החלופות השונות והשפעתן על העיר, מוצע למקם אתר התארגנות נוסף באזור תחנת הרכבת הישנה במלחה, ולקשרו לעבודות רכבת ישראל באמצעות מנהרה אשר תשמש כמנהרת שירות לביצוע הארכת המסילה כהמשך לתת"ל 108. אורך מנהרת השירות כ-4 ק"מ והיא מתוכננת להסתיים בתחנת "החאן" העתידית.

מנהרת השירות נדרשת לצורך פינוי 2.8 מיליון מ"ק עודפי כרייה של המנהרות שאושרו במסגרת תת"ל 108 וכן להכנסת ציוד ופועלים. מיקום פורטל הכניסה למנהרת הגישה נקבע בצורה מובהקת למניעת מפגעים, הן מבחינת איכות הסביבה (זיהום אוויר, רעש וכ"ו) והן מבחינת הפרעה לתנועה ולתעבורה בעיר שמתבצעות בה עבודות תשתית ותחבורה בהיקף נרחב, כולל עבודות רק"ל בהיקפים עצומים. הפינוי ישפיע באופן משמעותי על העיר ואיכות החיים בה למשך חודשים ארוכים. לכן אין היתכנות אחרת למיקום אתר ההתארגנות לביצוע מנהרת השירות.

הלכה למעשה, קיומה של מנהרת השירות יהווה אופציה נוספת להוצאת החומר בעת ביצוע תת"ל 108. על כן, קידומה המהיר ימנע עיכובים בפרויקט הרכבת, דבר המדגיש את חשיבותה.

יצוין שלרכבת ישראל קיימות תכניות עתידיות להארכת מסילת הרכבת מעבר לתת"ל 108, עד לתחנת מלחה. בהתאם למוצע, תכנון מנהרת השירות ע"י חברת מוריה יבוצע במקביל לתכנון הארכת מסילת הרכבת ע"י רכבת ישראל כך שמנהרת השירות תוכל לשמש בעתיד כמנהרת מסילה להמשך הקו למלחה. יצוין כי התכנון הסטטוטורי ברמת תכנון מוקדם של קו הרכבת בין תחנת החאן לתחנת מלחה יקודם על ידי רכבת ישראל. בהתאם לאמור מוצע אפוא לקדם תוכנית לתכנון וביצוע מהיר של מנהרת שירות להוצאת עפר מתכנית תת"ל 108, אשר תוכל לשמש בעתיד כאחת ממנהרות הרכבת העתידיות.

חברת מוריה היא חברה עירונית של עיריית ירושלים, בעלת ניסיון מקצועי רב בכריית מנהרות בתוואי העירוני. מוצע בתיאום עם רכבת ישראל ועיריית ירושלים, כי התכנון הסטטוטורי של המנהרה יעשה על ידי עיריית ירושלים באמצעות חברת מוריה.

על מנת לאפשר את ביצוע התכנון הסטטוטורי של מנהרת השירות על ידי חברת מוריה מוצע לאשר ולהסמך את חברת מוריה מטעם הממשלה לקדם תכנית תשתיות לאומיות (תת"ל) של מנהרת שירות שמטרתה לשמש את עבודות הכרייה והמסילה של רכבת ישראל במסגרת תת"ל 108 להארכת מסילה הרכבת מתחנת יצחק נבון בכניסה לעיר ירושלים ועד למתחם התחנה הישנה סמוך לתיאטרון החאן. כמו כן מוצע להסמך את החברה להגיש את התוכנית לוועדה הארצית לתכנון ולבניה של תשתיות לאומיות על פי החוק.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה:

מיקום פורטל הכניסה למנהרת הגישה נקבע בצורה מובהקת למניעת מפגעים, הן מבחינת איכות הסביבה (זיהום אוויר, רעש וכו') והן מבחינת הפרעה לתנועה ולתעבורה בעיר שמתבצעות בה עבודות תשתית ותחבורה בהיקף נרחב, כולל עבודות רק"ל בהיקפים עצומים.

תקציב

הפרויקט ימומן באמצעות הממשלה. לצורך תכנון ראשוני של הפרויקט יוקצה סך של 4 מיליון ש"ח מתקציב משרד התחבורה.

השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם:

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם:

אין

החלטות קודמות של הממשלה בנושא:

אין החלטות קודמות

עמדת היועצת המשפטית של המשרד יוזם ההצעה:

עמדת היועצת המשפטית של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים היא שאין מניעה משפטית לקבל את הצעת ההחלטה. מצורפת בזאת חוות דעת משפטית כנדרש.

סיווגים:

סיווג ראשי: שינוי.

סיווג משני: אחר.

תחום פעולה עיקרי: תשתיות וסביבה.

מגישה: שרת התחבורה
והבטיחות בדרכים

ד' בשבט התשפ"ו
22 בינואר 2026

ירושלים, ג' שבט, התשפ"ו

21 בינואר, 2026

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטת הממשלה

נושא הצעת ההחלטה

הסמכת "מוריה חברה לפיתוח ירושלים בע"מ" להכין תוכנית לתשתית לאומית למנהרת רכבת בין תחנות החאן ומלחה בירושלים ולהגיש לועדה לתשתיות לאומיות

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטי המשפטיים

כאמור בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, תת"ל 108 אושרה ביום 14.08.24 ומטרתה הארכת קו הרכבת מתחנת יצחק נבון בכניסה לעיר ירושלים ועד למתחם התחנה הישנה, סמוך לתיאטרון החאן. אורכו הכללי של הקו כ-5 ק"מ והוא כולל 4 מסילות ו-2 תחנות תת-קרקעיות - תחנת מרכז העיר בצומת האיקסים (פינת הרחובות יפו והמלך ג'ורג'), ותחנת החאן במתחם התחנה הישנה בין הרחובות דוד רמז ועמק רפאים.

כחלק מתיאום העבודות עם עיריית ירושלים ולאחר בחינת החלופות השונות והשפעתן על העיר, מוצע למקם אתר התארגנות נוסף באזור תחנת הרכבת הישנה במלחה, ולקשרו לעבודות רכבת ישראל באמצעות מנהרה אשר תשמש כמנהרת שירות. אורך מנהרת השירות כ-4 ק"מ והיא מתוכננת להסתיים בתחנת "החאן" העתידית. מנהרת השירות נדרשת לצורך פינוי 2.8 מיליון מ"ק עודפי כרייה של המנהרות שאושרו במסגרת תת"ל 108 וכן להכנסת ציוד ופועלים.

יצוין שלרכבת ישראל קיימות תכניות עתידיות להארכת מסילת הרכבת מעבר לתת"ל 108, עד לתחנת מלחה. בהתאמה התכנון הסטטוטורי ברמת תכנון מוקדם של קו הרכבת בין תחנת החאן ולתחנת מלחה יקודם על ידי רכבת ישראל. לצד זאת, תכנון מנהרת השירות ע"י חברת מוריה, כפי שמוצע בהצעה, יבוצע במקביל לתכנון הארכת מסילת הרכבת ע"י רכבת ישראל כך שמנהרת השירות תוכל לשמש בעתיד כמנהרת מסילה להמשך הקו למלחה.

סעיף 76ב(ג) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 קובע כי "משרד ממשלתי, ועדה מחוזית – בתחום מרחבה, רשות שהוקמה לפי דין, חברה ממשלתית שעיקר עיסוקה בפיתוח מבנים ותשתיות, מי שיש לו רישיון לפי חוק לעניין תשתית לאומית המאפשר תכנון או הקמה של התשתית הלאומית, גורם מפעיל כהגדרתו בסעיף 255ד, אלא אם כן קבע שר הפנים אחרת, בצו, בעל קרקע או בעל עניין בקרקע שהוסמך בידי שר התיירות לעניין תכנית לתשתית תיירות לפי סעיף 76ב(ד) או כל גוף אחר שהוסמך לכך לפי החלטת ממשלה, רשאים להכין תכנית לתשתית לאומית ולהגיש לועדה לתשתיות (בסימן זה – מגיש תכנית)".

חברת מוריה, שהיא חברה עירונית של עיריית ירושלים, בעלת ניסיון מקצועי רב בכריית מנהרות בתוואי העירוני. לפיכך מוצע בתיאום עם רכבת ישראל ועיריית ירושלים, כי התכנון הסטטוטורי של המנהרה יעשה באמצעות חברת

מוריה. יצויין כי בין משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לבין חברת מוריה יש הסכם בתוקף לעניין פרויקטים תחבורתיים.

בהתאם להוראות סעיף 76ב(ג) האמור על מנת לאפשר את ביצוע התכנון הסטטוטורי של מנהרת השירות על ידי חברת מוריה מוצע להסמיק את חברת מוריה מטעם הממשלה לקדם תכנית תשתיות לאומיות (תת"ל) של מנהרת השירות. כמו כן מוצע להסמיק את החברה להגיש את התוכנית לוועדה הארצית לתכנון ולבניה של תשתיות לאומיות על פי החוק.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרון

אין.

עמדתם של היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם

הצעת ההחלטה נשלחה ללשכות המשפטיות של משרד הפנים ומינהל תכנון ולא התקבלו הערות בהיבטים המשפטיים.

עמדת היועצת המשפטית של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה

אין מניעה משפטית לאשר את ההחלטה.



יעל כהן, עו"ד

היועצת המשפטית

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים